

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15924/2023
29.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Ђурковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Станко Борас, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 500/22 од 19.09.2022. године, у седници одржаној 29.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 500/22 од 19.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 4137/19 од 04.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му на име дуга исплати 21.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинасирање увећане за осам процентних поена од 19.11.2014. године до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка од 260.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 500/22 од 19.09.2022. године, ставом првим изреке, након одржане расправе укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му на име дуга исплати 11.650 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције рефинансирање увећане са осам процентних поена од 19.11.2014. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужени обавезе да му исплати преко досуђеног износа, а до траженог износа од 21.000 евра, у динарској

противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом од 19.11.2014. године до исплате, односно за износ од 9.350,00 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане са осам процентних поена од 19.11.2014. године до исплате. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка од 519.416,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, док је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка у делу којим је тражена законска затезна камата од дана пресуђења до извршности.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном након одржане расправе у смислу одредбе члана 383. став 4. ЗПП, парничне странке се познају више од 15 година (од 1996. године) у току ког периода је познанство прерасло у пријатељство. Током наведеног периода, тужени је у више наврата позајмљивао новац од тужиоца, првобитно у мањим износима које је уредно враћао. Приликом учињених позајмица, нису закључивали уговоре о зајму у писаној форми, нити су издавали признанице приликом давања зајма као ни приликом враћања дуга на име зајма. Тужилац је наследио новац од рођака из Аустралије, што је туженом било познато јер су међусобно размењивали детаље из приватног живота. Тужилац је први пут позајмио већи износ новца туженом, поводом свадбе туженог, у висини од 5.000 евра, али није уговорен рок враћања јер се тужени обавезао да ће му наведени износ вратити после свадбе. Тужилац је новац предао туженом у ресторану „Фонтана“ на Новом Београду без потписивања признанице због тога што је међу њима изграђено поверење током година, а том приликом није уговорен конкретан рок враћања. Тужени наведени новац није вратио после свадбе, а разлог пролонгирања враћања овог дуга образлагао је тужиоцу чињеницом да је почео да прави кућу на Тужилац је туженом дао на зајам и износ од 3.000 евра, иако му тужени претходно није вратио претходно позајмљени износ, а ово с обзиром да му је тужени објаснио да му новац треба као учешће ради добијања кредита (који би његов таст подигао у Црној Гори) и из којих средстава би вратио дуг тужиоцу. Тужени је 14.02.2012. године тражио од тужиоца и истог дана добио још 7.000 евра (на руке). Тужилац је пристао да му позајми наведени износ јер је тужени тога дана рекао да му хитно треба новац, будући да је у незавидном положају и да му прете. Новац је предат у кафани која се налазила на Новом Београду у згради у којој је тада становао тужени. Тужени је обећавао тужиоцу да ће наведени дуг вратити, а тужилац је више пута разговарао са његовим родитељима, који су вратили укупно 3.350 евра у току 2012. године. Износ који је враћен тужиоцу предавао је отац туженог на руке

тужиоцу без потписивања признанице. Другостепени суд је наведене чињенице утврдио на основу оцене исказа парничних странака, као и исказа саслушаних сведока ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и сведока ЗЗ (ближе наведено у образложењу другостепене одлуке).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев применом одредаба чланова 17, 262. став 1, 295. и 557. Закона о облигационим односима (ЗОО), у вези са чланом 231. ЗПП, закључивши да тужилац у смислу правила о терету доказивања није доказао да је туженом позајмио новац у износу који потражује овим тужбеним захтевом.

После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу одредбе члана 383. став. 4. ЗПП, ради утврђивања чињеничног стања, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа, као и поновним извођењем доказа саслушањем парничних странака, другостепени суд је након оцене изведених доказа закључио да је тужени остао дужан тужиоцу 11.650 евра, због чега је побијаном одлуком првостепена пресуда укинута и делимично усвојен тужбени захтев на начин ближе наведен у изреци побијане пресуде.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 17. Закона о облигационим односима прописано је да су странке у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење (став 1); а ставом 2 предвиђено да се обавеза може угасити само сагласношћу воља страна у облигационим односима или на основу закона. Одредбом члана 262. став 1. истог закона прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи.

Одредбом члана 557. ЗОО, прописано је да се уговором о зајму, зајмодавац обавезује да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета, док је одредбом члана 562. став 1. истог закона, прописано да је зајмопримац дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета.

Сагласно наведеном, да би уговор о зајму настао потребно је да се странке сагласе о његовим битним елементима, а то се пре свега односи на сам предмет зајма и време његовог трајања. У конкретном случају, из чињеничног утврђења произилази да је тужилац позајмиљивао новац туженом, као дугогодишњем пријатељу, и то: први пут поводом организовање свадбе туженог 2008. године - 5.000 евра, други пут ради узимања кредита у Црној Гори - 3.000 евра и трећи пут 14.02.2012. године - 7.000 евра, као и да није уговорена камата на позајмицу, да је отац туженог у име туженог тужиоцу вратио у више наврата укупно износ од 3.350 евра, о чему нису сачинили признаницу, те да тужени није испунио своју обавезу у целости, односно остао је дужан тужиоцу износ од 11.650 евра. По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд, у склопу свих околности

конкретног случаја и животне ситуације парничних странака оценио да је тужилац у својству зајмодавца позајмљивао новац туженом, као зајмопримцу, да се тужени обавезао да ће наведени дуг вратити тужиоцу, а коју обавезу није испунио у целости, те следом наведеног, у конкретном случају ради се о усменом уговору о зајму, због чега је правилан закључак другостепеног суда да је делимично основан тужбени захтев тужиоца за враћање зајма у смислу члана 557. ЗОО, а при чињеници да није прецизно уговорен рок враћања зајма, тужени је у доцњи од момента када га је тужилац позвао да врати дуг, што је тужилац определио као моменат подношења тужбе.

Неосновани су наводи ревизије да је другостепени суд извео закључак да је тужени остао дужан тужиоцу износ од 11.650 евра, поклањајући у потпуности веру исказу тужиоца, а који не може да се доведе у корелацију са исказима сведока који уопште немају непосредна сазнања о извршеним позајмицама, већ имају нека сазнања проистекла из међусобних разговора. Наиме, слободна оцена доказа значи вредновање доказа на основу којег суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине, те на основу резултата целокупног поступка одлучује које ће чињенице узети као доказане. Начело слободне оцене доказа карактерише одсуство законом утврђених правила о избору доказа и њиховом рангирању према доказној снази, па суд у сваком конкретном случају слободно формира своје уверење о доказним односно недоказаним чињеницама. На расправи пред другостепеним судом изведени су докази читањем писаних доказа и записника о саслушању сведока који су изведени пред првостепеним судом и саслушане су парничне странке. У складу са наведеним другостепени суд је имао могућности да изврши оцену доказа и формира свој закључак о правној природи предметних изјава. Следом наведеног, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, којима се заправо оспорава доказни поступак и оцена изведених доказа од стране другостепеног суда који је супротно наводима ревизије био овлашћен да на основу расправе изведе другачији чињеничноправни закључак од оног у првостепеној пресуди.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета на основу чланова 153, 154. и 163. Закона о парничном поступку.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу законитост и правилност побијане одлуке, то је Врховни суд из напред изнетих разлога применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић